

RAAD VAN TOEZICHT

Verslag van de
werkzaamheden

2 0 0 7

Verlag van de werkzaamheden

Raad van Toezicht
Beroepsuitoefening AA's

2007

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Voorwoord: “Geen toetsingsjaar als voorgaande jaren”	5
Hoofdstuk 1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA’s	5
§ 1.1 Inleiding.....	7
§ 1.2 Samenstelling van de Raad	8
§ 1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad	8
§ 1.4 Doelstelling van de Raad	9
§ 1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad.....	9
§ 1.6 Evaluatieverslag Raad van Toezicht	9
§ 1.7 Bezwaaradviescommissie NOvAA.....	10
Hoofdstuk 2. Periodieke preventieve toetsingen 2007	11
§ 2.1 Inleiding.....	11
§ 2.2 Ontwikkelingen toetsingskader en normering.....	11
§ 2.3 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad	13
§ 2.4 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad	15
§ 2.5 Vrijstellingsbeleid van de Raad	16
§ 2.6 Accreditatie	17
§ 2.7 Opzet toetsingsstelsel van de Raad.....	18
§ 2.8 Uitkomsten toetsingen 2007.....	19
Hoofdstuk 3. Overige werkzaamheden van de Raad	27
§ 3.1 Inleiding.....	27
§ 3.2 Overleg met het bestuur van de NOvAA	27
§ 3.3 Overleg met de bezwaaradviescommissie van de NOvAA	27
§ 3.4 Overleg en samenwerking met externe instanties	28
Hoofdstuk 4. Samenvatting en conclusies	31
Bijlage I: Lijst van gebruikte afkortingen en definities	35

Voorwoord: “Geen toetsingsjaar als voorgaande jaren”

Voor u ligt het Verslag van de werkzaamheden 2007 van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening Accountants-Administratieconsulenten (verder: de Raad). De Raad is eind 2002 ingesteld door de Algemene Ledenvergadering van de Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten (verder: de NOvAA), de bij wet geregelde beroepsorganisatie van AA-Accountants.

Het verslagjaar 2007 is geen toetsingsjaar als gebruikelijk geweest. De Raad heeft zich ook in 2007 nog geconfronteerd gezien met de gevolgen van een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: het CBb) die onder meer consequenties heeft gehad voor de positie van de Raad, het regelgevend kader waarbinnen hij zijn werkzaamheden uitoefent en de uitvoering van de periodieke preventieve (her)toetsingen.

Het afgelopen toetsingsjaar heeft zich vooral gekenmerkt door de gevolgen van de beslissing van het NOvAA-bestuur dat, als gevolg van de uitspraak van het College, de Raad uitvoering moest geven aan een afwijkende procedure ter wille van een goede voortgang van de toetsingen. Deze procedure hield in dat de voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken een opdrachtbevestiging dienden te ondertekenen alvorens (her)toetsing kon plaatsvinden. Door ondertekening van deze opdrachtbevestiging werd ingestemd met de betaling van de aan de toetsing verbonden kosten. Deze “vrijwilligheid” heeft ertoe geleid dat uiteindelijk slechts circa 10% van de aangeschreven kantoren een toetsing heeft laten uitvoeren, hetgeen gevolgen heeft gehad voor de jaarplanning en het behalen van de kwantitatieve doelstellingen die de Raad zich begin 2007 had gesteld.

Verder kenmerkte het jaar 2007 zich door de inwerkingtreding van nieuwe beroepsregelgeving en de discussies die daaromtrent werden gevoerd. De Verordening Gedragscode voor accountants en Nadere Voorschriften zijn per 1 januari 2007 inwerking getreden. De Raad heeft zijn Oriënterende vragenlijst, zijn toetsingsprogramma's en overige toetsingsdocumenten op een groot aantal onderdelen aangepast. In de Algemene Ledenvergadering van juni 2007 zijn de aangepaste verordeningen, waaronder die verordeningen die voor de Raad van belang zijn, door een meerderheid van de aanwezige AA's aangenomen. Hiermee is het standpunt van een overgrote meerderheid van de NOvAA-leden, inhoudende dat toezicht op kwaliteit binnen de beroepsgroep noodzakelijk is, nogmaals bevestigd, ondanks de oproep van enkele leden om het stelsel van kwaliteitsbeheersing te verlaten.

Tijdens deze ledenvergadering werden eveneens de rapporten van de Commissies Regelgeving (Verdiesen) en Tijdelijk onderhoud Verordening Gedragscode (Van de Luitgarden) aan het NOvAA-bestuur en de leden gepresenteerd en hebben nadien meerdere discussiebijeenkomsten in het land plaatsgevonden. Belangrijkste gespreksonderwerp is de veronderstelde regeldruk geweest, met name voor de “pure” samenstellingspraktijk.

Naar aanleiding van de rapporten hebben de besturen van de NOvAA en het NIVRA een redactiecommissie ingesteld. De redactiecommissie heeft een synthese gemaakt van de reacties van de leden tijdens de discussiebijeenkomsten en de schriftelijke reacties ten aanzien van de rapporten van de Commissie Regelgeving en de Commissie Tijdelijk onderhoud VGC en heeft het eindresultaat gepresenteerd aan beide besturen. De besturen hebben dit rapport voorgelegd aan de leden. Mocht de uitkomst gevolgen hebben voor de toetsingssystematiek van de Raad, dan zal de Raad de wijzigingen op een zo kort mogelijke termijn doorvoeren. De Raad stelt met tevredenheid vast dat uit bijeenkomsten met NOvAA-leden is gebleken dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing gehandhaafd kan blijven.

Hoofdstuk 1. De Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's

§ 1.1 Inleiding

De NOvAA is als openbaar lichaam belast met de bevordering van een goede beroepsuitoefening door AA's (artikel 2 lid 3 Wet op de Accountants-Administratieconsulenten), om daar waar nodig die maatregelen te nemen die de beroepsuitoefening op een niveau brengen waarbij wordt voldaan aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Hiertoe staat de NOvAA een groot aantal middelen ter beschikking, waaronder een gerichte opleiding tot AA, verplichte permanente educatie, alsmede kennisoverdracht door middel van vaktechnische publicaties, voorlichtingsbijeenkomsten, het beleggen van ledenvergaderingen, regiobijeenkomsten en andere activiteiten. De door de NOvAA ingestelde Raad van Toezicht heeft een zelfstandige functie door middel van de door hem uitgevoerde periodieke preventieve toetsingen en hertoetsingen.

De Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan binnen de NOvAA, heeft in 2002 ingestemd met het instellen van de Raad, teneinde de kwaliteit van het functioneren van AA's en hun kantoren door middel van toetsingen te borgen. Dit deed de Ledenvergadering destijds door een tweetal verordeningen aan te nemen: de Verordening op de Raad van Toezicht en de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing. In deze verordeningen liggen ook de verantwoordelijkheden vast van het NOvAA-bestuur, de individuele leden van de NOvAA en de Raad. In de in september 2007 inwerking getreden nieuwe Verordeningen op de Raad van Toezicht en de Periodieke Preventieve Toetsingen, zijn onder meer de termen accountantspraktijken, -kantoren en -organisaties overgenomen¹.

Het Verslag van de werkzaamheden Raad van Toezicht 2007 behandelt in het eerste hoofdstuk de samenstelling van de Raad, het regelgevend kader waarbinnen hij zijn werkzaamheden uitvoert, zijn positie, taken en bevoegdheden, de secretariële ondersteuning daarbij, evenals de evaluatie van zijn functioneren (over de jaren 2003 t/m 2006) en de instelling van een Commissie voor de bezwaarschriften (verder: bezwaaradviescommissie).

Vervolgens worden in hoofdstuk twee de ontwikkelingen ten aanzien van het toetsingskader en de (op onderdelen nieuwe) normering nader uiteengezet. Tevens worden in dit hoofdstuk de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen en het vrijstellingsbeleid van de Raad behandeld, evenals de accreditatie van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van het (Koninklijk) Nederlands Instituut van Registeraccountants (verder: het NIVRA) en de vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (verder: de SRA), de opzet van het toetsingsstelsel, de uitkomsten van de toetsingen 2007 en de analyse hiervan.

Hoofdstuk drie behandelt de overige werkzaamheden van de Raad zoals onder meer het voeren van overleg met interne en externe partijen. Een goed contact met alle op het speelveld van kwaliteitsbeheersing door en voor accountants actieve spelers, acht de Raad van groot belang. De Raad heeft in het verslagjaar overleg gevoerd met het bestuur van de NOvAA, de bezwaaradviescommissie, het College Toezicht Kwaliteit (verder: CTK), de SRA en de Autoriteit Financiële Markten (verder: AFM).

Tot slot wordt in hoofdstuk vier dit verslag samengevat.

---

¹ Onder accountantskantoor wordt verstaan: de organisatorische eenheid waarbinnen een of meer AA's voor een cliënt bedrijfsmatig professionele diensten, bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, verrichten, die niet beschikt over de in afdeling 2.1 van de Wta bedoelde vergunning; of

de accountantsorganisatie ter zake van uitgevoerde professionele diensten bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, die niet onder de werkingssfeer van de Wta vallen.

Onder accountantsorganisatie wordt verstaan: de onderneming of instelling die bedrijfsmatig wettelijke controles verricht, dan wel een organisatie waarin zodanige ondernemingen of instellingen met elkaar zijn verbonden, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wta, waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 5 van die wet, is verleend, uitsluitend ter zake van de werkingssfeer van de Wta.

Onder accountantspraktijk wordt verstaan: het accountantskantoor en de accountantsorganisatie.

§ 1.2 Samenstelling van de Raad

Op 11 november 2002 werd de Raad van Toezicht geïnstalleerd. De personele samenstelling van de Raad was in 2007 aldus:

- *mr. A.J.W.M. Jurgens* (voorzitter), oud-president van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, momenteel raadsheer-plaatsvervanger in dat Hof;
- *mr. N. Schaar* (plaatsvervangend voorzitter), raadsheer in het Gerechtshof te 's-Gravenhage,
- *P.H. van Zeil* (lid), oud-staatssecretaris van Economische Zaken;
- *A.Th. Harmsen AA* (lid), oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur, thans niet meer als openbaar accountant werkzaam.

De Raad heeft eind 2006 afscheid genomen van de heer De Hoogh als voorzitter. Hij is per 1 januari 2007 opgevolgd door de heer Jurgens. De heer Schaar maakt vanaf die datum deel uit van de Raad in de functie van plaatsvervangend voorzitter. De heer Schaar is oud-advocaat-generaal bij het Gerechtshof te Amsterdam.

De heer H. Geerlofs AA, oud-voorzitter van het NOvAA-bestuur en werkzaam als openbaar accountant, heeft medio 2007, als gevolg van het aanvaarden van de (parttime) functie van Hoofd van de afdeling Beroep en Beleid van de NOvAA, zijn functie als raadslid neergelegd. Hij staat de Raad sedertdien als vaktechnisch adviseur terzijde.

De meerderheid van de (tijdelijk) uit vier leden bestaande Raad is, zoals uit de personele samenstelling blijkt, afkomstig uit andere disciplines dan uit de kring der Accountants-Administratieconsulenten. De omstandigheid dat de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter uit de rechterlijke macht voortkomen en een derde lid van de Raad uit het openbaar bestuur, vormt een extra waarborg voor het onafhankelijk optreden van de Raad.

§ 1.3 Regelgevend kader werkzaamheden en positie van de Raad

In de door de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA in 2002 genomen besluiten met betrekking tot de noodzaak van borging van de kwaliteit van functioneren van AA's en hun accountantspraktijken door middel van toetsingen, liggen ook de verantwoordelijkheden vast van het NOvAA-bestuur, de individuele leden van de NOvAA en de Raad van Toezicht.

Als gevolg van de meergenoemde uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven, is, bij besluit van 18 oktober 2006, door het bestuur van de NOvAA voorzien in een regeling van mandaat, volmacht en machtiging voor de leden van de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's die op 19 oktober 2006 in werking is getreden. Op basis van het aan de Raad verleende mandaat oefent hij, namens het bestuur van de NOvAA, de bevoegdheden uit die zijn opgenomen in de Verordening op de Raad van Toezicht en de Periodieke Preventieve Toetsing. Bij de inrichting van het mandaat is in overeenstemming met de bedoeling van de Ledenvergadering gehandeld.

Ten aanzien van de kosten verbonden aan toetsingswerkzaamheden heeft het Ministerie van Financiën, mede in samenwerking en overleg met de NOvAA en het NIVRA, voor de toekomst, een bepaling opgenomen in de vierde nota van wijziging Wtra. Het wetsontwerp is in december 2007 met algemene stemmen door de Tweede Kamer aangenomen. Thans is het woord aan de Eerste Kamer. De verwachting is dat de nieuwe wet in 2008 in werking zal treden.

§ 1.4 Doelstelling van de Raad

De doelstelling respectievelijk de taak van de Raad is het uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen onafhankelijk van de getoetsten en, indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen, het instellen van onderzoeken. De onafhankelijkheid van de Raad in de uitvoering van zijn werkzaamheden wordt gewaarborgd door zowel de samenstelling van de Raad als de wijze waarop de leden van de Raad worden benoemd (namelijk voor een vaste periode), evenals door de vrijheid die de Raad heeft om, binnen de kaders van het mandaat en de relevante verordeningen, zijn eigen beleid en werkwijze te bepalen. Daarbij kan de Raad zelfstandig een klacht bij de tuchtrechter indienen, wanneer hem bij de uitoefening van het toezicht feiten of omstandigheden zijn gebleken op grond waarvan verwacht mag worden dat zij zullen leiden tot het opleggen van een tuchtrechtmaatregel, dan wel gegrondverklaring van de klacht.

§ 1.5 Secretariële ondersteuning van de Raad

De taak van het secretariaat is het ondersteunen van de Raad in de meest brede zin van het woord. De werkzaamheden van het secretariaat richten zich voornamelijk op de planning, de voortgang en de administratieve afhandeling van de periodieke preventieve toetsingen (zie ook paragraaf 2.7). De secretariële ondersteuning van de Raad wordt verzorgd door personeel dat door de NOvAA ter beschikking wordt gesteld. De werkplek van de medewerkers van het secretariaat bevindt zich ten kantore van de NOvAA.

Het secretariaat van de Raad is het specifieke aandachtsveld van mevrouw mr. H.C. van der Meer. In haar functie als secretaris van de Raad wordt zij thans ter zijde gestaan door mevrouw W.B. van Veen bc, managementassistent, mevrouw S.F. Aliahmad en de heren F. de Jager en E. Paats, administratief medewerkers.

§ 1.6 Evaluatieverslag Raad van Toezicht

In de Verordening op de Raad van Toezicht is een evaluatiebepaling (artikel 13) opgenomen die van het bestuur van de NOvAA vraagt om, binnen zes maanden na het verstrijken van vier jaar na de inwerkingtreding van de genoemde verordening, verslag aan haar leden te doen omtrent de wijze waarop de Raad van Toezicht heeft gefunctioneerd. Hierbij dient in het bijzonder te worden ingegaan op de vraag naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht. Het NOvAA-bestuur heeft ervoor gekozen om schriftelijk verslag te doen.

Het bureau van de NOvAA is begin 2007 aangevangen met de werkzaamheden voor de totstandkoming van een evaluatieverslag. Na behandeling van de eerste conceptversie door het NOvAA-bestuur, waarbij ook de Raad is geconsulteerd, heeft het bestuur geconcludeerd dat, mede in het licht van de ontwikkelingen aangaande het beroep op dat moment, de evaluatie een grondiger en breder gedragen aanpak zou moeten vergen. Dit heeft geleid tot een vertraging bij de totstandkoming van het evaluatietraject waardoor het niet mogelijk is gebleken om de evaluatie gereed te hebben voor afloop van de bij verordening voorgeschreven termijn (april 2007). Tijdens de ledenvergadering in juni 2007 zijn de leden op de hoogte gesteld van deze vertraging. Er is nadien door de NOvAA een evaluatieregiegroep gevormd met als opdracht het evaluatieverslag op te stellen en daarbij onder meer (bevindingen)onderzoek te doen onder getoetsten en toetsers.

Om de centrale vraag naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht te kunnen beantwoorden dient in het bijzonder te worden gekeken hoe en in hoeverre de Raad in de voorliggende vier (volledige) toetsingsjaren uitvoering heeft gegeven aan de opdracht die hij in 2002 van de Algemene Ledenvergadering heeft gekregen: het periodiek en preventief toetsen van de door de accountantspraktijken gehanteerde systemen van kwaliteitsbeheersing en het doen van onderzoeken naar situaties die niet in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving en die tot een veroordeling door de tuchtrechter zouden kunnen leiden.

Naar verwachting zal het NOvAA-bestuur het evaluatieverslag medio 2008 publiceren.

§ 1.7 Bezwaaradviescommissie NOvAA

De mandaatconstructie, op basis waarvan de Raad thans functioneert, kent krachtens de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een beperking. Op grond van artikel 10:3 lid 3 Awb mag het bestuur van de NOvAA aan de Raad niet de bevoegdheid mandateren om te beslissen op bezwaren tegen besluiten die door de Raad in mandaat zijn genomen. De afwikkeling van bezwaarprocedures is derhalve een (directe) verantwoordelijkheid van het NOvAA-bestuur geworden. Dientengevolge heeft de NOvAA medio 2007 een (algemene) onafhankelijke commissie voor bezwaarschriften, onder voorzitterschap van de heer mr. J.J.H. Suyver, in het leven geroepen en is een reglement van orde voor deze commissie en haar werkzaamheden door het NOvAA-bestuur vastgesteld. Over de instelling van de commissie en de inhoud van het reglement is de Raad geconsulteerd.

De bezwaaradviescommissie adviseert het NOvAA-bestuur ten aanzien van de te nemen besluiten op bezwaren (NOvAA breed). Dit doet zij met betrekking tot bezwaren op besluiten van de Raad op basis van een integrale heroverweging van het toetsingsdossier en, in beginsel, na het horen van zowel de belanghebbende(n) die het bezwaarschrift heeft ingediend als (een delegatie namens) de Raad. Het Bestuur besluit zelfstandig op de ingediende bezwaren, waartegen door belanghebbende(n) beroep kan worden ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven.

Hoofdstuk 2. Periodieke preventieve toetsingen 2007

§ 2.1 Inleiding

Zoals eerder vermeld zijn de twee belangrijkste aandachtsgebieden van de Raad: het preventief toetsen van de door de accountantspraktijken gehanteerde systemen van kwaliteitsbeheersing en het doen van onderzoeken naar situaties die niet in overeenstemming zijn met wet- en regelgeving en die tot een veroordeling door de tuchtrechter zouden kunnen leiden.

Het NOvAA-bestuur heeft in maart 2007 besloten om, ter wille van de noodzakelijke voortgang van de toetsingen, accountantspraktijken te verzoeken zich voorafgaande aan de toetsingen bereid te verklaren de hieraan verbonden kosten te voldoen. De belangrijkste overweging die aan deze beslissing ten grondslag lag was, dat naar de mening van het NOvAA-bestuur, de door de Ledenvergadering in 2002 gezamenlijk gemaakte afspraken ten aanzien van het borgen van de kwaliteit van de beroepsgroep door middel van toetsingen nog immer valide zijn.

Het verrichten van de toetsingen brengt immers noodzakelijkerwijs kosten met zich mee. Ten aanzien van deze kosten hebben de NOvAA-leden gezamenlijk besloten dat deze door de beroepsgroep worden gedragen en dat de doorberekening van deze kosten aan degenen die de toetsing feitelijk hebben ondergaan, de meest rechtvaardige wijze van doorberekenen is (zoals dat ook bij andere beroepsgroepen het geval is). Daarom is ervoor gekozen om de kosten van een toetsing met een factuur aan de getoetste accountantspraktijk in rekening te brengen. Op deze manier dragen de leden gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de beroepsgroep. Het NOvAA-bestuur is er vanuit gegaan dat de leden nog steeds tezamen de verantwoordelijkheid zouden nemen voor de kwaliteit in de beroepsgroep en bereid zouden zijn de kosten van toetsing te betalen in afwachting van de inwerkingtreding van een wettelijke basis hiervoor. Met het oog daarop en op het terugwinnen van het maatschappelijk vertrouwen in het accountantsberoep, is door het bestuur een dringend beroep gedaan op de groep Accountants-Administratieconsulenten die in 2007 voor toetsing in aanmerking kwamen om de aan de toetsing verbonden kosten te voldoen.

Deze beslissing heeft gevolgen gehad voor het aantal in het verslagjaar uit te voeren toetsingen en het verloop daarvan. Een ongedacht klein aantal accountantspraktijken (uiteindelijk circa 10%) heeft positief op het dringende verzoek om medewerking gereageerd. De toetsing van deze accountantspraktijken kon pas in het najaar van 2007 worden uitgevoerd. Op basis van het feit dat slechts een zeer beperkt aantal aangeschreven accountantspraktijken een opdrachtbevestiging heeft geretourneerd, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat een (te) groot deel van de beroepsgroep het belang van de toetsingen onvoldoende inziet (zie hierover meer in paragraaf 2.4). Deze ontwikkeling acht de Raad zorgwekkend, mede in het licht van eerdere besluiten van de Algemene Ledenvergadering, waarin bij herhaling het belang van toezicht is benadrukt en steeds door een grote meerderheid is erkend.

§ 2.2 Ontwikkelingen toetsingskader en normering

Algemeen

De preventieve toetsingen zijn erop gericht vast te stellen of het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tot de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening worden, behalve de door de nationale overheid opgestelde wet- en regelgeving, de jurisprudentie, ontleend aan het tuchtrecht voor accountants, overige jurisprudentie, de verordeningen en de vaktechnische publicaties van de NOvAA, en, indien relevant, ook de door het internationaal georganiseerde accountantsberoep opgestelde normen, gerekend.

Inwerkingtreding Verordening Gedragscode

Het beroep van AA-Accountant is gebaseerd op het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer dat de dienstverlening geschiedt met inachtneming van een aantal als wezenlijk beschouwde kwaliteitsnormen. Deze kwaliteitsnormen, die te beschouwen zijn als de fundamenten van het accountantsberoep, zijn vastgelegd in de Verordening Gedragscode die op 1 januari 2007 in werking is getreden. In de code zijn vijf fundamentele beginselen over het gedrag van de accountant opgenomen:

1. Integriteit;
2. Objectiviteit;
3. Deskundigheid en zorgvuldigheid;
4. Geheimhouding;
5. Professioneel gedrag.

Tot en met het jaar 2006 konden deze vijf fundamentele beginselen worden gevonden in onder andere de artikelen 5, 9, 10 en 24 van de Gedrags- en Beroepsregels AA (GBAA).

Een AA-Accountant dient zijn gedragingen niet alleen af te stemmen op deze voor de beeldvorming van het beroep zeer essentiële beginselen (de 'gedragsregels'). Daarnaast is er (in de vorm van verordeningen, nadere voorschriften, bestuursaanbevelingen en leidraden) een groot aantal andere bepalingen waarmee hij rekening dient te houden ('de beroepsregels'). Ook overtreding van de beroepsregels kan uiteindelijk leiden tot een aantasting van het maatschappelijk vertrouwen in de dienstverlening van AA's. Zowel zaken met betrekking tot misslagen in de uitoefening van het beroep begaan als met betrekking tot inbreuken op verordeningen van de NOvAA en aantasting van (een van) de vijf fundamentele beginselen van de VGC kunnen door de Raad bij de tuchtrechter aanhangig worden gemaakt. Het zijn naar de mening van de Raad met name de overtredingen van deze gedragsregels die voor het maatschappelijk verkeer als cruciaal moeten worden beschouwd voor het directe vertrouwen in de dienstverlening door AA's. In het verslagjaar heeft de Raad in een enkel geval een overtreding op basis van het hiervoor genoemde geconstateerd. De betreffende praktijk is in de gelegenheid gesteld om op korte termijn de geconstateerde tekortkomingen en gebreken weg te nemen c.q. te herstellen.

Normering en weging

In de Oriënterende vragenlijst en in de toetsingsprogramma's hanteert de Raad, al vanaf de aanvang van de toetsingen in 2003, coderingen ([L] en [Z]). De vragen in deze lijsten met een verwijzing naar regelgeving (in 2007: de Verordening gedragscode, Nadere voorschriften controle- en overige standaarden resp. RL 4410) zijn normatief, de overige vragen zijn gebaseerd op Leidraad 11 en zijn bedoeld als handreiking. De genoemde coderingen geven een indicatie van het gewicht dat door de Raad aan het niet naleven van de desbetreffende voor het accountantsberoep geldende norm wordt toegekend. De onderwerpen met een verwijzing naar regelgeving, worden zwaarder gewogen dan de onderwerpen waarbij deze verwijzing ontbreekt. De coderingen vormen een hulpmiddel voor de toetsers bij het opstellen van hun advies aan de Raad voor een eindoordeel. De codering [L] staat voor "licht". Deze aanduiding houdt in dat het gaat om een lichte schending van het voor het accountantsberoep geldende normenkader. De codering [Z] staat voor "zwaar". Deze aanduiding geeft aan dat het gaat om een ernstige schending van de voor het accountantsberoep opgestelde normen. Voor alle overige in de Oriënterende vragenlijst opgenomen normen geldt dat het gewicht als "gemiddeld" zou kunnen worden omschreven. Bij een negatieve beantwoording van een vraag, wordt de betreffende verwijzing door de toetsers geraadpleegd. Dit in verband met het onderscheid tussen een letterlijke weergave van de regelgeving (dwingend voorschrift) en een geconcretiseerde invulling door middel van een voorbeeld. Bij het laatste bestaat de mogelijkheid tot een andere uitwerking mits de hogere doelstelling (zoals in de regelgeving geformuleerd) wordt gerealiseerd. Een stelsel van kwaliteitsbeheersing waarbij uitsluitend lichte schendingen [L] van de normen voor de beroepsuitoefening zijn geconstateerd, zal niet als "onvoldoende" kunnen worden gekwalificeerd.

Uitkomsten Commissie Regelgeving

In het rapport "Kwaliteit in eenvoud: de openbaar accountant en non-assurance" stelt de Commissie Regelgeving ten aanzien van de toetsingen dat het buiten kijf staat dat een keurmerk afdwingbaar dient te zijn en dat toetsing hiervoor een goed middel is. Wel is de commissie van mening dat op het moment van het verschijnen van haar rapport bij de toetsingen onvoldoende rekening wordt gehouden met de aard en de omvang van de accountantskantoren. Bovendien is de commissie van mening dat de normen voor de non-assurancepraktijk niet aan toegespitste regelgeving zijn ontleend. De algemene strekking van de uitkomsten in het rapport is dat kwaliteit ook impliciet aanwezig kan zijn zonder dat deze expliciet is gemaakt. De commissie adviseert om te bepalen dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing kan variëren naar gelang de aard en omvang van een kantoor. De commissie stelt vervolgens in haar rapport voor om een beperking van de regeldruk voor de samenstellingskantoren te realiseren, waarbij het aanbrengen van een onderscheid tussen soorten samenstellingsopdrachten wellicht een oplossing kan zijn.

Uitkomsten Rapport Redactiecommissie

Het naar de mening van de redactiecommissie belangrijkste advies van de Commissie Regelgeving is het aanbevelen onderscheid tussen samenstellingsopdrachten van financiële informatie met en zonder derdenbelang. De redactiecommissie geeft er de voorkeur aan om dit onderscheid aan te duiden als samenstellingsopdrachten voor het besloten en niet besloten verkeer. Afhankelijk hiervan wordt door de AA een samenstellingsrapport gemaakt of een samenstellingsverklaring gegeven. Tevens heeft deze commissie voorgesteld om de in (artikel B1 291.3 van) de VGC bedoelde nadere voorschriften te beperken tot Nadere voorschriften accountantskantoren ter zake van samenstellingsopdrachten niet besloten verkeer en de kwaliteitsonderzoeken van non-assuranceopdrachten te beperken tot kwaliteitsonderzoek van samenstellingsopdrachten niet besloten verkeer. Wel kunnen "besloten verkeer opdrachten" object zijn van een incidentenonderzoek.

Dit rapport is zowel door de NOvAA als het NIVRA ter beoordeling en becommentariëring aan de leden voorgelegd. Aangezien ten tijde van het schrijven van dit verslag de consultatie nog gaande is, kunnen in dit verslag geen uitkomsten worden vermeld (zie ook het voorwoord op pagina 5).

Inwerkingtreding Wet tuchtrechtspraak accountants

Op grond van artikel 9 van de Verordening op de Raad van Toezicht kan de Raad een toetsingsdossier, waarvan de Raad twee keer heeft geoordeeld dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen, ter beoordeling overdragen aan de tuchtrechter.

Het was de bedoeling dat bij de inwerkingtreding van de Wta, het tuchtrecht voor accountants zou worden geregeld conform de Wet tuchtrechtspraak accountants (Wtra) en zou worden toevertrouwd aan de nieuw op te richten Accountantskamer, onder te brengen bij de Rechtbank Zwolle/Lelystad. Beide wetten zijn evenwel van elkaar losgekoppeld. Tot het moment van schrijven van dit verslag is de Wtra nog niet in werking getreden en geldt het oude regime van de Raad van Tucht, zoals geregeld in de Wet op de Accountants-Administratieconsulenten (WAA).

§ 2.3 Kwalitatieve doelstellingen van de Raad

De Raad stelt steeds de kwaliteit van de toetsingen boven de kwantiteit en betracht dan ook de uiterste zorgvuldigheid in de toetsingsprocedure. Ten behoeve van de realisatie van deze kwalitatieve doelstellingen besteedt de Raad veel aandacht aan de werving, de selectie, de opleiding en de begeleiding van toetsers. Zo heeft de Raad procedures ontwikkeld die voor de toetsers zijn opgenomen in een Handboek Toetsingen. Toetsers worden via de nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden van onder andere de meest recente ontwikkelingen op het gebied van regelgeving en de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Ter gelegenheid van de jaarlijkse toetsersbijeenkomst worden deze aspecten en andere van belang zijnde zaken onder de aandacht gebracht en daar waar nodig nader toegelicht.

De Raad heeft het afgelopen verslagjaar wederom dankbaar gebruik gemaakt van de mogelijkheid om via het huisorgaan van de NOvAA, het maandblad Accountant Adviseur, AA's te informeren over het verloop van de toetsingen en de bevindingen van de Raad die daaruit zijn voortgevloeid.

Toetsersbestand

De Raad tracht op verschillende manieren bij te dragen aan de vorming van een kwalitatief hoogstaand toetserskorps. Toetsers zijn die AA's die voldoen aan de in artikel 6 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing genoemde voorwaarden alsmede enkele door de Raad aanvullend gestelde criteria. Aan de toetsers worden zowel eisen gesteld op het gebied van de beroepservaring, de inzetbaarheid en het onbesproken gedrag (geen tuchtrechtelijke veroordelingen gedurende 5 jaar). Voor de uitvoering van de periodieke preventie toetsingen en de hertoetsingen zet de Raad in beginsel jaarlijks circa 135 toetsers in. Ten behoeve van de kwaliteit van de toetsingen streeft de Raad er in beginsel naar om iedere toetsers minimaal vijf keer per jaar te laten toetsen. In dit verslagjaar is het voor de Raad evenwel, als gevolg van het (uiteindelijk) lage aantal uitgevoerde toetsingen, niet mogelijk geweest om deze doelstelling te realiseren.

Aspirant-toetsers volgen een specifiek voor toetsers ontworpen cursus die hen voorbereidt op de toetsingen. De nieuwe toetsers worden vervolgens gedurende een aantal toetsingen (minimaal twee) begeleid door een toetsers die reeds de nodige toetsingservaring heeft opgedaan. In het verslagjaar hebben zich, na een wervingsactie van de Raad, circa 20 AA's bij de Raad gemeld om te worden opgeleid als toetsers. Deze cursus is vanwege de beschreven bijzondere omstandigheden niet meer in het verslagjaar georganiseerd.

De Raad heeft de in het veld opererende toetsers, door middel van de Helpdesk, in het verslagjaar zo veel mogelijk op een actieve wijze bijgestaan. Toetsers kunnen hun (vaktechnische) vragen zowel telefonisch als schriftelijk aan het secretariaat stellen, dat zich in de beantwoording laat bijstaan door deskundigen. Teneinde de uniformiteit en consistentie van de antwoorden te garanderen, heeft de Raad het vaktechnische vragenformulier ontwikkeld. Toetsers krijgen zo, op korte termijn, schriftelijk antwoord op hun vaktechnische vragen. Door middel van de schriftelijke vraagstellingen kan het secretariaat een inventarisatie maken van de meest gestelde vragen van de toetsers. Deze meest gestelde vragen zullen te zijner tijd op de website worden gepubliceerd, zodat toetsers ook op deze digitale manier op een efficiënte en effectieve wijze (te allen tijde) antwoord op vragen krijgen. Voorts beoordeelt de Raad de kwaliteit van de door toetsers uitgevoerde toetsingen en kan hij, naar aanleiding van de bevindingen, aanwijzingen aan toetsers geven.

Toetsersbijeenkomst

Op 17 oktober 2007 organiseerde de Raad zijn derde Toetsersbijeenkomst, dit keer in het Mercure Hotel te Nieuwegein. In het uitgebreide programma van dit jaarlijkse evenement stond met name de gewijzigde wet- en regelgeving centraal en de gevolgen hiervan voor de toetsingen. Ongeveer 120 toetsers gaven acte de présence.

De voorzitter van de Raad opende de bijeenkomst en bedankte in zijn toespraak de toetsers voor hun werkzaamheden in een tijd waarin een uitvoerig debat wordt gevoerd over de gewijzigde regelgeving en het belang van toezicht. De voorzitter benadrukte dat de Raad uitvoert wat de meerderheid van de leden van de NOvAA in 2002 aangaf te willen en nog steeds wil: een systeem van (collegiale) kwaliteitstoetsing. De voorzitter deelde voorts mee dat, op basis van een uitgevoerd intern dossieronderzoek, in redelijkheid kan worden aangenomen dat in de jaren 2004, 2005 en 2006, praktijken met een onvoldoende eindoordeel in alle gevallen zijn "afgetoetst" op meer dan één onvoldoende toetsingsonderdeel. De voorzitter stond voorts stil bij de mogelijke verandering van het karakter en het bereik van de toetsingen. Hij benadrukte dat "toetsing als middel om accountantskantoren te helpen de juiste weg te vinden om aan de norm te voldoen" blijft bestaan.

Na een korte introductie van de dagvoorzitter, de vice-voorzitter van de Raad, zijn de bevindingen van de periodieke preventieve toetsingen van de Raad uit 2006 toegelicht, alsmede de aanpak van collegiale toetsingen die coachend én adviserend moeten zijn. Benadrukt is dat de aanwezigheid van de accountant wiens werkzaamheden worden getoetst zeer noodzakelijk is tijdens de toetsing.

Er is verder een toelichting gegeven op het nieuwe regelgevend kader waarbinnen de toetsingen dienen te worden uitgevoerd, evenals het onderscheid tussen de verschillende typen accountants, zoals openbaar accountant en accountant in business. De gewijzigde oriënterende vragenlijsten voor 'andere assurance opdrachten' respectievelijk 'aan assurance verwante opdrachten' en de toetsingsprogramma's zijn vervolgens aan de toetsers gepresenteerd. Deze toetsingsdocumenten zijn aangepast aan de gewijzigde regelgeving (normen) zoals de Verordening Gedragscode (VGC) en (in het geval van assurance) de Nadere Voorschriften Accountantskantoren (NVAK) en de Nadere Voorschriften Onafhankelijkheid (NVO).

De voornaamste wijzigingen in de oriënterende vragenlijsten ten opzichte van voorgaande jaren betreffen de onderdelen 'Fundamentele beginselen', 'Objectiviteit' en 'Onafhankelijkheid' (de laatste in het geval van assurance) en het 'Stelsel van kwaliteitsbeheersing'. De genoemde onderdelen komen deels ook terug bij de toetsingsprogramma's voor samenstellingsopdrachten, beoordelingsopdrachten en vrijwillige controleopdrachten. Deze zijn eveneens aangepast voor de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) die de Richtlijnen voor de accountantscontrole (RAC) vervangen. Benadrukt is het belang dat de toetsers zich realiseren dat de ene soort regelgeving (VGC) abstracter is dan de andere (NVAK). Zo geeft de VGC een raamwerk, maar geen concrete voorschriften.

Na afloop van de presentaties kregen de toetsers de gelegenheid om vragen te stellen aan een deskundig panel. Het werd een boeiend vragenuur, waarin geïnformeerd werd naar onderwerpen als normering, toetsingssystematiek en permanente educatie. De bijeenkomst werd afgesloten met een maaltijd. Tijdens het informele samenzijn was gelegenheid om (toetsings)ervaringen uit te wisselen.

Nieuwsbrief voor de toetsers

In het verslagjaar zijn toetsers van de Raad middels een elektronische nieuwsbrief periodiek op de hoogte gehouden over operationele aangelegenheden, ontwikkelingen aangaande regelgeving en (planning van de) periodieke preventieve toetsingen, de Toetsersbijeenkomst en het gebruik van het vaktechnische vragenformulier. In 2007 is de nieuwsbrief vier keer verschenen, waaronder een speciale editie.

§ 2.4 Kwantitatieve doelstellingen van de Raad

Met betrekking tot de jaarlijkse toetsingsselectie is de Raad er in zijn berekeningen steeds vanuit gegaan dat er in totaliteit circa 1.750 accountantskantoren zijn waar een Accountant-Administratieconsulent werkzaam is. Deze verwachting is door de ervaring bevestigd. Uitgaande van een toetsingsfrequentie van (minimaal) een keer in de zes kalenderjaren en de opgelopen toetsachterstand in 2003, betekent dit dat de Raad jaarlijks circa 350 kantoren uit de populatie van te toetsen kantoren moet selecteren. De Raad heeft daarbij steeds als verwachting uitgesproken dat van de in enig jaar geselecteerde groep kantoren, steeds een gedeelte niet voor toetsing door de Raad in aanmerking zal komen. De reden voor niet-toetsing zal veelal gelegen zijn in het feit dat de desbetreffende kantoororganisatie is aangesloten bij een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd, omdat de desbetreffende koepel een systeem van kwaliteitstoetsing hanteert dat ten minste gelijkwaardig is aan de door de Raad uitgevoerde periodieke preventieve toetsingen (zie ook paragraaf 2.6). Verder zal een gedeelte (tijdelijk) niet voor toetsing in aanmerking komen, omdat er door de accountantspraktijk een beroep op een vrijstellingsgrond wordt gedaan (artikel 14 VPPT; zie ook paragraaf 2.5).

Voor het toetsingsjaar 2007 zijn 354 nieuwe accountantspraktijken voor toetsing geselecteerd. Daarbij zijn gevoegd de hertoetsingen en de praktijken die eerder in de voorliggende jaren waren geselecteerd, maar om diverse redenen nog niet waren getoetst. In het verslagjaar kwamen derhalve in beginsel 667 accountantspraktijken voor toetsing in aanmerking (zie ook tabel 1).

Gedurende het verslagjaar zijn door de Raad in totaal 381² accountantspraktijken (circa 57%) om diverse redenen, doch voornamelijk op basis van de gebruikelijke vrijstellingsgronden, (tijdelijk) van toetsing vrijgesteld. De Raad heeft besloten om de toetsing van accountantspraktijken die bij de AFM een Wta-vergunning hadden aangevraagd, in afwachting van de nog te maken nadere werkafspraken met de AFM, eveneens op te schorten. Derhalve stond de Raad medio 2007 ten principale voor de taak om 286 (her)toetsingen in 2007 uit te voeren.

Begin april hebben de voor toetsing in aanmerking komende accountantspraktijken, op verzoek van het NOvAA-bestuur, van de Raad een brief ontvangen met het verzoek om een opdrachtbevestiging te ondertekenen. Slechts 107 praktijken hebben dit gedaan, waarvan 72 praktijken de toetsing in een later stadium om diverse redenen alsnog niet hebben laten doorgaan door onder andere intrekking van de opdrachtbevestiging. Dit alles resulteerde uiteindelijk in de uitvoering van 35 (her)toetsingen.

Periodieke Preventieve Toetsingen en hertoetsingen 2007		
	Aantal 2007	Aantal 2006
Reguliere Toetsingsselectie	354	358
Te toetsen accountantspraktijken uit eerdere toetsingsselecties	153	119
Hertoetsingen (art. 12 Verordening op de PPT)	147	84
Te toetsen accountantspraktijken overgedragen door CTK/NIVRA	13	+
Subtotaal	667	561
Geen accountantspraktijk meer c.q. geen professionele diensten meer verricht (artikel 2 VPPT)	81	79
Dossieroverdracht op basis van accreditatie (CTK/NIVRA of SRA)	82	70
Tijdelijke vrijstelling op basis van art. 14 Verordening PPT	126	126
Tijdelijke vrijstelling c.q. uitstel op basis van bijzondere omstandigheden (o.a. aanvraag Wta-vergunning AFM)	92	- 109
Totaal te toetsen accountantspraktijken 2007	286	177
Uitgevoerde (her)toetsingen op basis van opdrachtbevestigingen	35	
Aantal accountantspraktijken dat de opdrachtbevestiging niet heeft ondertekend	251	+
	286	

Tabel 1. uit te voeren periodieke preventieve toetsingen en hertoetsingen 2007

§ 2.5 Vrijstellingsbeleid van de Raad

Zoals eerder vermeld selecteert de Raad, namens het NOVAA-bestuur, jaarlijks (volgens een vastgestelde procedure) accountantspraktijken die voor toetsing in aanmerking komen. In artikel 14 lid 3 van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing (VPPT) wordt de mogelijkheid geboden om richtlijnen uit te vaardigen voor het op grond van bijzondere omstandigheden in een bepaald jaar niet laten doorgaan van een toetsing.

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin het door de Raad niet wenselijk wordt geacht dat een accountantspraktijk aan toetsing wordt onderworpen. Een accountantspraktijk kan door bepaalde oorzaken tijdelijk niet in de gelegenheid zijn te voldoen aan de normen zoals bedoeld in artikel 3 VPPT, de praktijk bevindt zich bijvoorbeeld in een opstart- of afbouwfase, het is minder dan een jaar geleden betrokken in een fusieproces, of de praktijk is minder dan een jaar geleden geconfronteerd met de verbreking van de samenwerking met een aanzienlijk deel van de bij die praktijk werkzame accountants. In deze situaties beoordeelt de Raad of, gelet op de specifieke situatie bij de betreffende praktijk en de noodzakelijke inspanning die een toetsing voor de onderhavige accountantspraktijk met zich brengt, het gerechtvaardigd is dat de desbetreffende praktijk tijdelijk wordt vrijgesteld van toetsing. De accountantspraktijk dient hiertoe een schriftelijk gemotiveerd verzoek in te dienen, voorzien van deugdelijke bewijsstukken.

² Dit aantal is inclusief opschorting in verband met aanvraag Wta-vergunning bij AFM en latere intrekking opdrachtbevestiging dan wel latere verzoeken om vrijstelling door accountantspraktijken die een opdrachtbevestiging hadden ondertekend.

De vrijstelling op grond van bijzondere omstandigheden wordt verleend voor een beperkte termijn van ten hoogste een kalenderjaar. Indien de specifieke omstandigheden dit rechtvaardigen, is de Raad er ook in 2007 in bepaalde situaties toe overgegaan die termijn eenmalig met een kalenderjaar te verlengen.

§ 2.6 Accreditatie

College Toetsing Kwaliteit

Het komt regelmatig voor dat bij accountantspraktijken, naast Accountants-Administratieconsulenten, ook registeraccountants werkzaam zijn. Formeel zou dit betekenen dat deze accountantspraktijken door zowel de Raad (voor zover het de AA's betreft) als het College Toetsing Kwaliteit (CTK), het toetsingsorgaan van het NIVRA (voor zover het de RA's betreft), zouden moeten worden getoetst. Om deze accountantspraktijken de (financiële en organisatorische) last van een dubbele toetsing te besparen, is in 2004 onderzoek verricht naar de gelijkwaardigheid van de door beide instanties gehanteerde toetsingssystemen. Krachtens artikel 15 VPPT kan de Raad namelijk een stelsel van kwaliteitsbeheersing, dat hij tenminste gelijkwaardig acht aan zijn eigen stelsel, accrediteren. Op grond van dit onderzoek is in 2004 geconcludeerd dat, met enige aanpassingen, beide systemen als gelijkwaardig kunnen worden beschouwd, zodat accreditatie van de wederzijdse toetsingssystemen kon plaatsvinden. Hangende een nog nader uit te voeren onderzoek naar de werking van de gehanteerde systemen van kwaliteitsbeheersing, is de accreditatie voor het jaar 2007 voorlopig als verlengd beschouwd. De Raad is in het najaar van 2007 door het CTK geïnformeerd over de opschorting van de toetsingen door het CTK. Op basis van de door het NIVRA aangeleverde documenten heeft de Raad geconstateerd dat het CTK tot een andere invulling van de kwaliteitstoetsingen wenst te komen. Hierover vindt bij het schrijven van dit verslag nog overleg plaats, waarbij de Raad streeft naar voortzetting van de accreditatie.

In de accreditatie is een aantal afspraken vastgelegd betreffende de verdeling van de voor toetsing geselecteerde "gemengde" accountantspraktijken tussen beide toetsinstanties. De verdeelsleutel is in beginsel gebaseerd op een meerderheid van AA's of RA's bij een te toetsen praktijk. Wanneer een praktijk in meerderheid uit AA's bestaat, zal de toetsing worden uitgevoerd door de Raad. Bij een gelijk aantal AA's en RA's wordt gekeken naar de eigendomsverhouding. De te verrichten toetsingswerkzaamheden ten aanzien van de restcategorie worden in onderling overleg tussen de Raad en het CTK verdeeld. Op deze manier wordt bewerkstelligd dat een "gemengde" praktijk slechts door een toetsingsinstantie wordt bezocht. De Raad kan zich als gevolg van de accreditatie beperken tot het beoordelen van de opzet en werking van het door het CTK gehanteerde systeem van kwaliteitsbeheersing.

SRA

In het verslagjaar 2003 heeft de vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten (SRA) bij de Raad een verzoek tot accreditatie ingediend dat in dat jaar met een positieve beslissing is afgewikkeld. Deze accreditatie, die in beginsel is toegekend voor de duur van drie jaren, is in 2006 (met ingang van 1 januari 2007) met drie jaren door de Raad verlengd. In het kader van de accreditatie van de SRA zijn afspraken gemaakt voor beoordeling van de werking van het door de SRA gehanteerde systeem.

Gevolgen van de accreditatie

In het verslagjaar kwamen 82 van de in totaal 667 voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken (circa 12%) niet voor toetsing door de Raad in aanmerking, omdat deze waren aangesloten bij en/of getoetst werden door een koepelorganisatie die door de Raad is geaccrediteerd.

§ 2.7 Opzet toetsingsstelsel van de Raad

Algemeen

Een accountantspraktijk dient te beschikken over een stelsel van kwaliteitsbeheersing dat voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. De toetsing houdt een onderzoek in, waarbij wordt nagegaan of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing in opzet en werking voldoet aan de meergenoemde normen (zie ook paragraaf 2.2). De toetsing wordt uitgevoerd aan de hand van door de Raad vastgestelde toetsingsprogramma's. Deze toetsingsprogramma's zijn door de Raad, via het voor alle Accountants-Administratieconsulenten toegankelijke (besloten) deel van zijn website, bekend gemaakt.

De Raad stelt ten behoeve van elke toetsing een toetsingsteam samen (bestaande uit minimaal 2 AA's), dat de toetsing ter hand neemt. De Raad geeft minimaal zes weken van tevoren aan een accountantspraktijk te kennen, dat bij het kantoor een toetsing zal plaatshebben. Van de praktijken wordt verwacht, dat alle voor de toetsing relevante gegevens aan het toetsingsteam ter beschikking worden gesteld (artikel 8 VRvT).

Na afloop van de toetsing neemt het toetsingsteam in een eindbespreking de waarnemingen door met (vertegenwoordigers van) de accountantspraktijk. Op basis van de eindbespreking stelt het toetsingsteam een toetsingsverslag samen, evenals een gemotiveerd voorstel voor een door de Raad te vellen eindoordeel. Dit toetsingsverslag wordt voorgelegd aan de getoetste praktijk die in de gelegenheid wordt gesteld een schriftelijk commentaar op het toetsingsverslag aan de Raad te zenden. Op basis van het advies van de toetsers, de eventuele reactie van de getoetste accountantspraktijk en de (inhoudelijke) reactie hierop van de toetsers vormt de Raad zich een eindoordeel.

De periodieke preventieve toetsingen kunnen leiden tot tweeërlei soorten eindoordelen voor de getoetste accountantspraktijken. Het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet niet (artikel 11 lid 4 sub a en b VPPT). Wanneer het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet, stelt de Raad een termijn (van doorgaans 2 jaar) waarbinnen het stelsel van kwaliteitsbeheersing door de betreffende praktijk dient te worden aangepast, alsmede een termijn voor indiening en implementatie van een verbeterplan gebaseerd op de door de Raad overgenomen en/of gedane concrete aanbevelingen en aanwijzingen ter verbetering van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing (artikel 11 lid 5 VPPT).

Opzet toetsingen

Het uitvoeren van een toetsing komt neer op het vergelijken van de overgelegde documentatie met de door de beroepsorganisaties gestelde normen en overige wet- en regelgeving. De bevindingen van de toetsers dienen gebaseerd te zijn op de vast te stellen feiten en dus niet op goede voornemens voor de (nabije) toekomst. Deze bevindingen worden vastgelegd in het toetsingsverslag, dat de basis vormt voor het advies van de toetsers inzake het eindoordeel van de Raad. Het behoeft geen betoog dat een dergelijke voor de getoetste accountantspraktijk belangrijke oordeelsvorming uiterst zorgvuldig tot stand dient te komen en daarom op een eenduidige wijze aan het papier moet worden toevertrouwd. De Raad staat om die reden steeds uitvoerig stil bij de overwegingen die de toetsers bij het advies voor een eindoordeel hebben laten meewegen en besteedt in zijn eindoordeel bijzondere aandacht aan de motivering van zijn oordeel.

Organisatie en uitvoering toetsingen

De organisatie, het inplannen, het doen uitvoeren en afwikkelen van de reguliere periodieke preventieve toetsingen en de hertoetsingen is de hoofdactiviteit van het secretariaat van de Raad. De overige werkzaamheden van het secretariaat bestaan uit de dossiervorming, de begeleiding en de afwikkeling van verbetertrajecten, het informeren van toetsers en getoetsten (via de daarvoor tot haar beschikking staande middelen), het 'up to date' houden van de toetsingsdocumenten, het werven en opleiden van toetsers, het organiseren van Toetsersbijeenkomsten en –cursussen, evenals het opstellen en uitbrengen van het Handboek Toetsingen en artikelen ten behoeve van vakbladen enzovoort. Daarbij vervult zij sinds 2006 de helpdeskfunctie voor toetsers. Toetsers kunnen hier dagelijks terecht met vakinhoudelijke dan wel procedurele vragen.

Het eerste kwartaal van het verslagjaar stond voor het secretariaat voornamelijk in het teken van de afwikkeling van vrijstellingsverzoeken, verzoeken om uitstel en/of anderszins (zie ook tabel 1) en overige administratieve voorbereidingen voor de toetsingen. Nadien lag het zwaartepunt bij het aanpassen van de toetsingsprogramma's en overige toetsingsdocumenten aan de aangepaste regelgeving, evenals het informeren van de toetsers hieromtrent middels nieuwsbrieven, de website, het nieuwe Handboek Toetsingen en de Toetsersbijeenkomst.

De eerder in dit verslag geschetste bijzondere omstandigheden die zich ten aanzien van de afdwingbaarheid van de toetsingen in het verslagjaar hebben voorgedaan, hebben ertoe geleid dat uiteindelijk circa 10% van de voor (her)toetsing aangeschreven accountantspraktijken een (her)toetsing daadwerkelijk heeft laten uitvoeren, hetgeen, naast de gevolgen voor kwantitatieve doelstellingen en de jaarplanning van de Raad, eveneens gevolgen heeft gehad voor de (planning van de) werkzaamheden van het secretariaat. De planning van de (oorspronkelijk 107) toetsingen is in de zomermaanden van 2007 gemaakt. Toetsers zijn bereid gevonden om zorg te dragen voor de uitvoering, toetsingsdata zijn vastgesteld, accountantspraktijken zijn geïnformeerd en alle overige voorbereidingen zijn in deze maanden door het secretariaat getroffen. Het behoeft dan ook geen betoog dat de intrekking van de opdrachtbevestiging door 72 accountantspraktijken, de juridische aspecten daarvan buiten beschouwing gelaten, teleurstellend is geweest en extra werk heeft opgeleverd voor het secretariaat.

In de laatste maanden van het verslagjaar is het secretariaat druk doende geweest met de afwikkeling van de uitgevoerde (her)toetsingen en de voorbereidingen voor het nieuwe toetsingsjaar 2008. Bovendien hebben enkele administratieve medewerkers van het secretariaat in het verslagjaar het bureau van de NOvAA bijgestaan met velerlei administratieve werkzaamheden.

§ 2.8 Uitkomsten toetsingen 2007

Algemeen

Het accountantsberoep staat bekend als een beroep van deskundigheid en betrouwbaarheid. Accountants hebben een langdurige en brede opleiding achter de rug, waardoor zij goed zijn voorbereid op hun maatschappelijke taak. Gebruikers van accountantsdiensten moeten kunnen afgaan op de uitkomsten van het werk van de accountant. Zij baseren hun beslissingen mede op het oordeel dat de accountant heeft afgegeven bij financiële verantwoordingen. De Raad heeft in het verslagjaar en eerdere toetsingsjaren geen aanwijzingen kunnen vinden voor een systematisch voorkomende misstand in het accountantsberoep.

Gezien de maatschappelijke en politieke ontwikkelingen is de aandacht van de Raad ook in dit verslagjaar vooral op de geconstateerde feiten gevestigd in relatie tot de daarvoor geldende normen en de daaraan vooraf door de Raad toegekende gewichten. Slechts de geconstateerde feitelijke toestand, en niet de aanwezigheid van de goede voornemens, is van doorslaggevende aard geweest voor de beoordeling van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van de getoetste accountantspraktijk ten tijde van de toetsing.

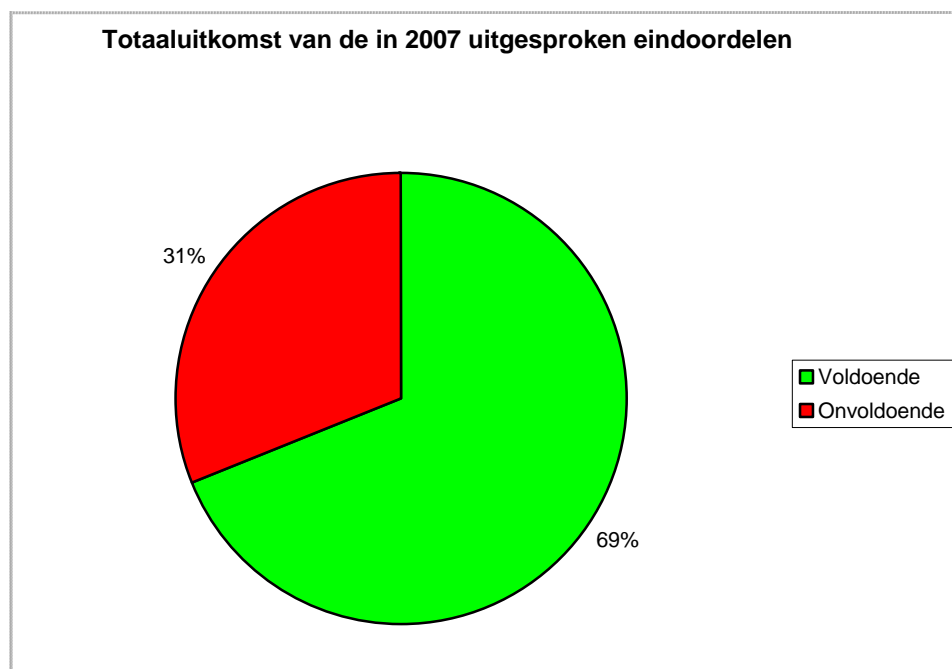
Bij 69% van de in 2007 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties gezamenlijk onderzochte situaties is men tot het oordeel gekomen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij 31% van de getoetste accountantspraktijken was de aangetroffen situatie van een dusdanige aard dat tot het oordeel "voldoet niet" moest worden gekomen (zie ook grafiek 1).

Toetsingsuitkomsten

In tabel 2 en grafiek 1 worden de uitkomsten weergegeven van het totaal van de in 2007 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties (CTK en SRA) gezamenlijk uitgesproken toetsingsoordelen ter zake van het kwaliteitsbeheersingssysteem van accountantspraktijken (exclusief het AFM domein) waar Accountants-Administratieconsulenten werkzaam zijn.

Uitkomsten toetsingen 2007	
Totaalaantal:	
Voldoende	69
Onvoldoende	31
Eindoordeel aangehouden	40
Getoetste accountantspraktijken:	140
Reguliere toetsingen:	
Totaal voldoende	56
Totaal onvoldoende	31
Eindoordeel aangehouden	31
Totaalaantal getoetste accountantspraktijken:	118
Hertoetsingen:	
Totaal voldoende	13
Totaal onvoldoende	0
Eindoordeel aangehouden	9
Totaalaantal getoetste accountantspraktijken:	22

Tabel 2. Uitkomsten toetsingen 2007 (RvT, CTK en SRA tezamen)

Grafiek 1. Totaaluitkomsten van de toetsingen 2007 (Raad, CTK en SRA tezamen).

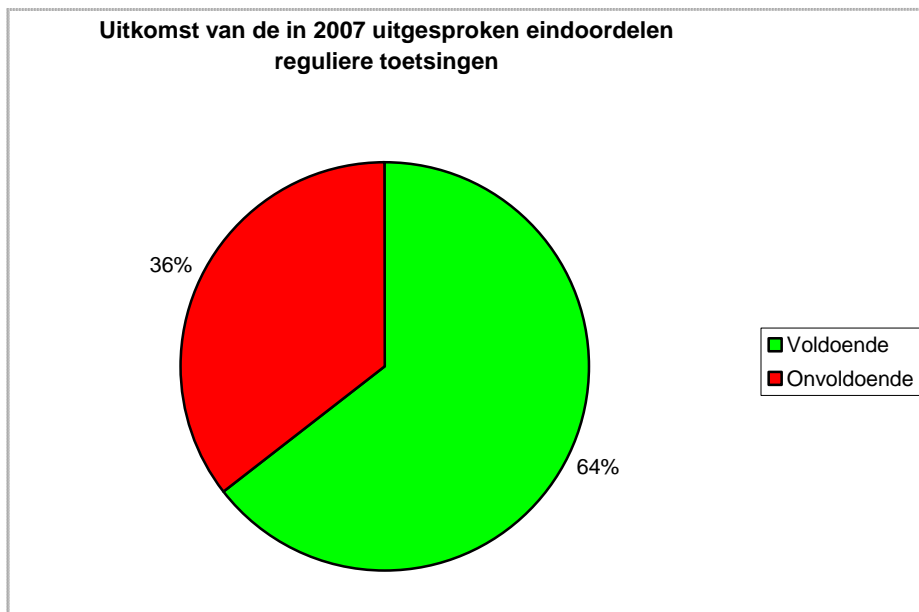
Uit grafiek 1 is af te leiden dat ruim twee derde van de getoetste accountantspraktijken voldoet aan de daaraan gestelde eisen. Ten aanzien van de toetsingen die door de Raad zijn uitgevoerd is vermeldenswaardig dat, dit toetsingen betreffen van accountantspraktijken (excl. AFM domein) die zich middels een opdrachtbevestiging ("vrijwillig") voor toetsing hebben aangemeld en er hierbij van uit zijn gegaan te zullen kunnen voldoen aan de geldende beroepsnormen.

Indien het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk door de Raad wordt beoordeeld als voldoende, houdt dit in dat het stelsel, voor wat betreft het geheel, voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Bij het eindoordeel kunnen niettemin aanbevelingen worden gedaan inzake "relatief eenvoudige" tekortkomingen die door het toetsingsteam zijn geconstateerd, doch welke niet van doorslaggevende aard zijn geweest bij het vellen van een eindoordeel.

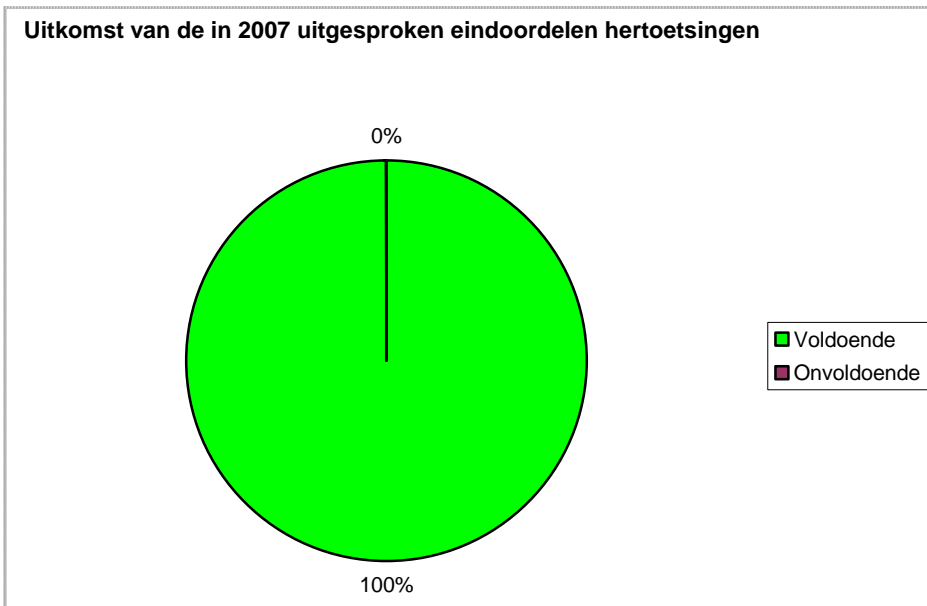
Wanneer de conclusie van de Raad luidt dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantspraktijk (excl. AFM domein) niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen, komt de Raad in beginsel op basis van meerdere geconstateerde negatieve bevindingen tot een dergelijke eindconclusie. Met dien verstande dat, wanneer de toetsers met betrekking tot één der toetsingsonderdelen reeds tot de slotsom komen dat deze niet voldoet, dit kan inhouden dat ook het voorgestelde eindoordeel "voldoet niet" kan worden gegeven. Dit is mede afhankelijk van de aard van de geconstateerde gebreken. Dit is in het verslagjaar niet voorgekomen.

Op moment van schrijven van dit verslag is in 29% van de gevallen nog geen eindoordeel uitgesproken. Dit betreffen voor wat de Raad aangaat nog af te wikkelen dossiers als gevolg van de standaard doorlooptijd, maar bovenal accountantspraktijken die alsnog in de gelegenheid zijn gesteld om geconstateerde tekortkomingen - die binnen relatief korte tijd te herstellen of weg te nemen zijn - binnen een door de Raad gestelde termijn (van maximaal zes maanden) te herstellen c.q. weg te nemen. In afwachting van een nog uit te voeren aanvullende toetsing is in deze gevallen het eindoordeel door de Raad aangehouden (zie met betrekking tot de hertoetsingen ook de hiernavolgende subparagraaf "start tuchtrechtprocedures"). Daarbij heeft de Raad in het verslagjaar gesprekken gevoerd met AA's, die op grond van de bevindingen van de toetsers een negatief eindoordeel zouden hebben gekregen, doch waarvan de Raad van mening was dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing met relatief eenvoudige aanpassingen, op korte termijn alsnog zou kunnen voldoen aan de algemeen aanvaarde normen. Met deze AA's zijn afspraken gemaakt over de op korte termijn door te voeren verbeteringen.

In de hiernavolgende grafieken 2 en 3 worden de uitkomsten weergegeven van de in 2007 door de Raad en de geaccrediteerde koepelorganisaties gezamenlijk uitgesproken toetsingsoordelen uitgesplitst in reguliere toetsingen en hertoetsingen.

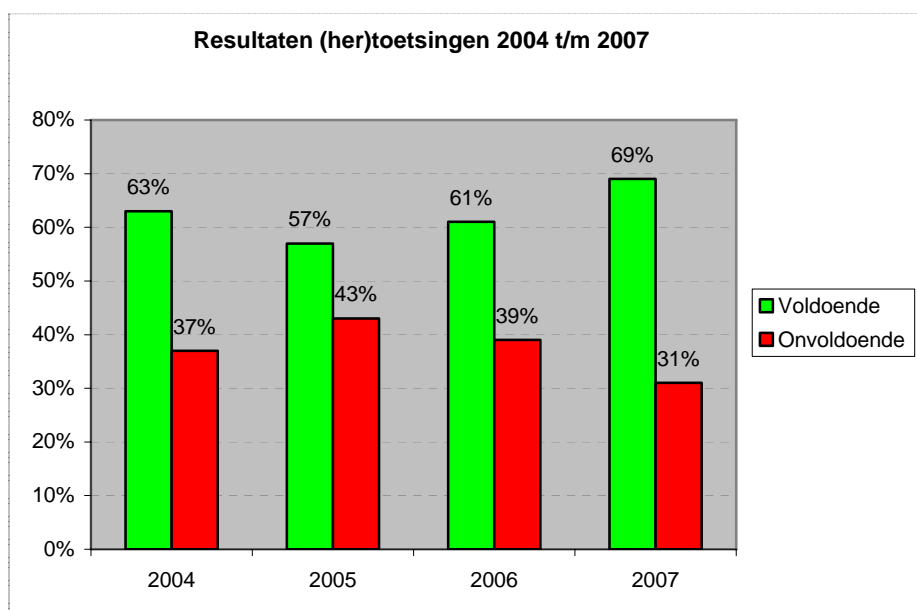

Grafiek 2. Uitkomsten van de reguliere toetsingen 2007 (Raad, CTK en SRA tezamen)

Grafiek 3. Uitkomsten hertoetsingen 2007 (Raad, CTK en SRA tezamen)

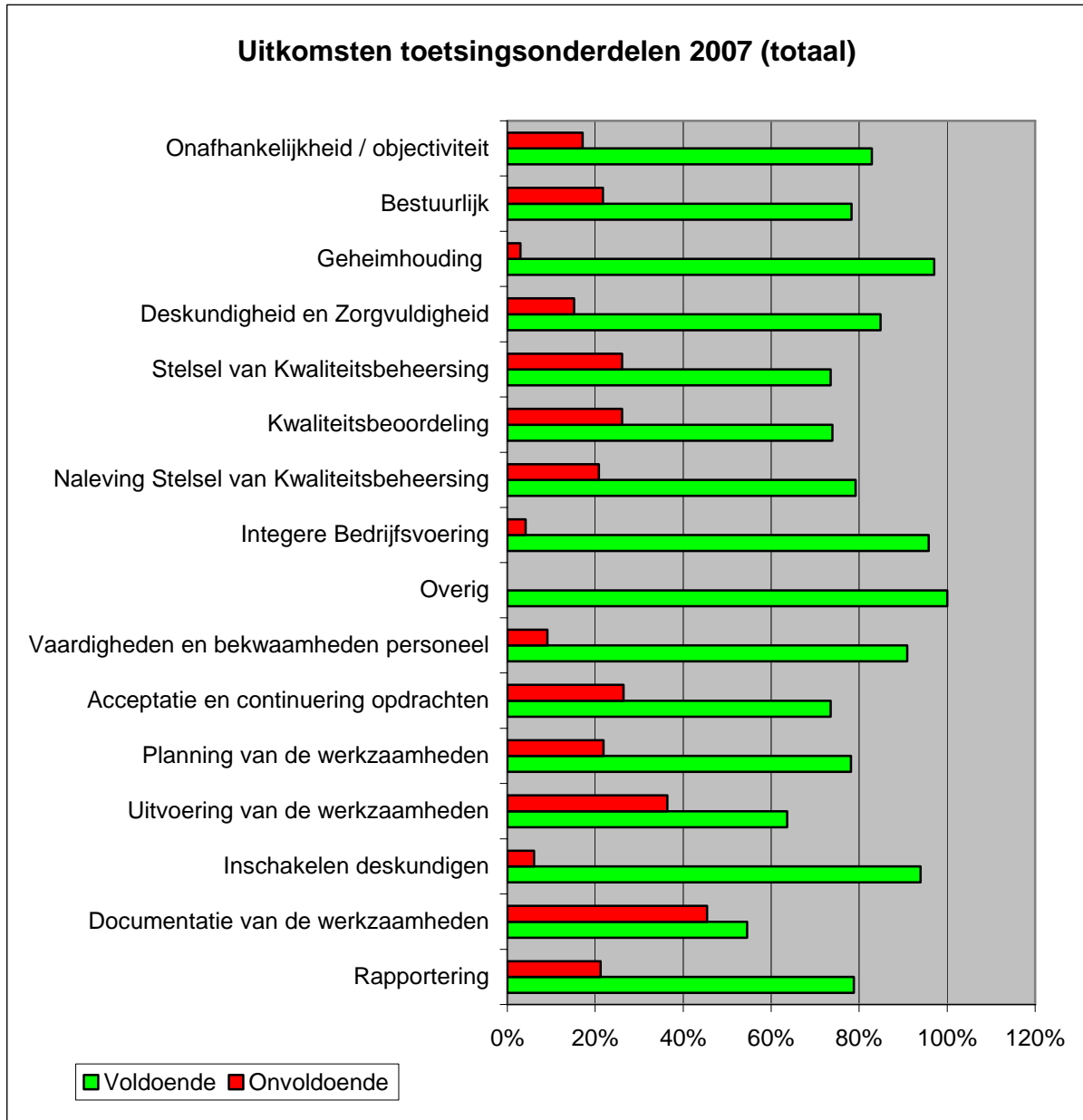
In het verslagjaar is er een duidelijke verbetering in de uitkomsten van de hertoetsingen ten opzichte van de uitkomsten van de reguliere toetsingen, maar ook ten opzichte van voorgaande toetsingsjaren, te constateren. In alle gevallen waarin een eindoordeel is gegeven is geconcludeerd dat het kwaliteitsbeheersingssysteem voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Op het moment van schrijven van dit jaarverslag heeft geen van de accountantspraktijken het oordeel "voldoet niet" gekregen. Hieruit kan worden afgeleid dat de eerder getoetste accountantspraktijken hebben geïnvesteerd in het stelsel van kwaliteitsbeheersing en extra inspanningen hebben geleverd als het gaat om kwaliteitsbeleid. De toetsingen van de Raad en geaccrediteerde koepelorganisaties hebben wat dat betreft vruchten afgeworpen. Dit erkent ook een aantal van de door de Raad hertoetste accountantspraktijken. Zij hebben aangegeven de toetsingen als positief te hebben ervaren en hebben de eerder gedane aanbevelingen ter harte genomen en in de praktijk gebracht. Deze positieve lijn is ook waar te nemen in het totaalbeeld. Vanaf 2005 is een stijgende lijn in kwaliteit te constateren (zie ook grafiek 4).

Grafiek 4: resultaten (her)toetsingen RvT, CTK en SRA gezamenlijk 2004 t/m 2007

Analyse totaaluitkomsten toetsingen 2007

Ondanks het teleurstellende aantal accountantspraktijken dat positief op de oproep om medewerking van het NOvAA-bestuur heeft gereageerd, heeft de Raad in het afgelopen verslagjaar, mede op basis van de uitkomsten van de door de geaccrediteerde koepelorganisaties uitgevoerde toetsingen, wederom kunnen constateren dat het overgrote deel van Accountants-Administratieconsulenten het beroep met toewijding uitoefent. Kwaliteit staat daarbij hoog in het vaandel. Helaas moest er in 2007 naar aanleiding van de door de Raad uitgevoerde toetsingen ook worden geconcludeerd dat een deel, om de meest uiteenlopende redenen, aan de door de Raad in het kader van de kwaliteitsbeheersing van belang geachte aspecten minder aandacht heeft gegeven. In de hiernavolgende grafiek worden de totaaluitkomsten weergegeven van de toetsingsonderdelen, zoals opgenomen in de recapitulatie en overige toetsingsprogramma's van de Raad.

Grafiek 5: uitkomsten toetsingsonderdelen zoals opgenomen in de recapitulatie en overige toetsingsprogramma's van de Raad.

In grafiek 5 zijn de bevindingen van de Raad, uitgesplitst naar de onderscheiden onderdelen van de toetsing, in beeld gebracht. Toetsers rapporteren hun bevindingen aan de Raad namelijk naar acht te onderscheiden onderdelen: fundamentele beginselen (afhankelijk van de soort uitgevoerde opdrachten onderverdeeld in negen of vijf subcategorieën), vaardigheden en bekwaamheden van het personeel, acceptatie en continuering van opdrachten, planning van de werkzaamheden, uitvoering van de werkzaamheden, het inschakelen van deskundigen, documentatie van de werkzaamheden, alsmede rapportering. Ten aanzien van elk van deze onderdelen dienen de toetsers tot een (sub)oordeel te komen. Op basis van deze (sub)oordelen komen de toetsers vervolgens tot een voorstel aan de Raad voor een eindoordeel. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat, indien op één der onderdelen van de toetsing tot het oordeel "voldoet niet" is gekomen, dit nog niet automatisch tot het voorstel hoeft te leiden om ook over de toetsing als geheel dit oordeel uit te spreken. De aard van de geconstateerde gebreken en de mate waarin niet aan bepaalde normen wordt voldaan, spelen daarbij een belangrijke rol. Een en ander dient door de toetsers in hun toetsingsverslag extra gemotiveerd te worden.

Met name ten aanzien van de (overigens nauw met elkaar samenhangende) onderdelen "uitvoering van de werkzaamheden" en "documentatie van de werkzaamheden" blijken AA's relatief vaker dan ten aanzien van de overige aspecten van de toetsing, achter te blijven bij hetgeen van hen verwacht zou mogen worden. Met name door accountantspraktijken die enkel aan assurance verwante opdrachten uitvoeren wordt op het laatste aspect (documentatie) een opvallend hoog percentage onvoldoende behaald. Het in een werkprogramma, voorafgaand door de AA goedgekeurd, bijhouden van de verrichte werkzaamheden, alsmede het in het dossier vastleggen van de feitelijke bevindingen naar aanleiding van die werkzaamheden, schiet er in de praktijk, wellicht onder de druk van de dagelijkse werkzaamheden, regelmatig bij in. Ook de toegankelijkheid van de dossiers, alsmede het aantal en de inhoud van de in de dossiers opgenomen specificaties voldeden in een (te) groot aantal gevallen niet aan de daartoe door de beroepsgroep gestelde normen. Hierdoor is het voor de Raad, maar ook voor degene die als waarnemer voor de desbetreffende AA zou moeten invallen, niet of nauwelijks mogelijk zich een goed beeld te vormen van de aan een jaarrekening ten grondslag liggende feiten en van de deugdelijke grondslag van de bij die jaarrekening afgegeven verklaring.

Het is in het verslagjaar een enkele maal voorgekomen dat de Raad schendingen constateerde van de tot het fundament van het accountantsberoep gerekende normen (bijvoorbeeld de beginselen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en kwaliteitsbeoordeling, de objectiviteit c.q. onafhankelijkheid, deskundigheid en geheimhouding). Situaties waarin werd samengewerkt in een omgeving waarin de organisatie niet voldeed aan de eisen die daaraan door de beroepsgroep worden gesteld (aangaande de zeggenschapsverhouding, het hebben van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering en een waarnemingsovereenkomst), werden daarbij door de Raad aangetroffen. Deze situaties werden overigens, op aandringen van de Raad, relatief snel aangepast aan de daartoe gestelde regels. In het verslagjaar bleek een aantal accountants niet volledig aan de verplichting tot permanente educatie te hebben voldaan. Voor zover het stelsel van interne kwaliteitsbeheersing van de desbetreffende accountantspraktijk als onvoldoende werd beoordeeld, zal bij de aangekondigde hertoetsing worden nagegaan of de achterstand in educatie in voldoende mate is ingelopen.

De tekortkomingen in de categorie "rapportering" hadden voornamelijk betrekking op tekstuele afwijkingen van de voorbeeldteksten zoals die door het openbaar lichaam NOvAA zijn vastgesteld.

Invoering verbetertraject

Als gevolg van de accreditatieafspraken met het NIVRA/CTK is vanaf 1 januari 2006 in de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing een bepaling opgenomen die, bij een onvoldoende eindoordeel, een getoetste accountantspraktijk verplicht om, binnen een door de Raad te stellen termijn, een door hem goed te keuren verbeterplan in te dienen. Het verbeterplan dient te zijn gebaseerd op de aanbevelingen en aanwijzingen die de Raad in zijn eindoordeel heeft gegeven dan wel door hem zijn overgenomen van het toetsingsteam, evenals eventuele overige negatieve bevindingen van de toetsers.

In het verslagjaar hebben 70 accountantspraktijken een verbeterplan bij de Raad ingediend, waarvan er 68 door de Raad zijn goedgekeurd. Op instructie van de Raad moest in enkele gevallen een aanvulling op het aanvankelijk ingediende plan worden ingediend, waarna het totaal uiteindelijk is goedgekeurd. Daarbij hebben enkele accountantspraktijken een externe partij ingeschakeld om de praktijk in het verbetertraject te begeleiden. In twee gevallen heeft er een gesprek met de Raad plaatsgevonden.

Start tuchtrechtprocedures

De Raad betracht terughoudendheid met betrekking tot het starten van tuchtrechtprocedures. Hij hanteert als uitgangspunt dat deze maatregel feitelijk beperkt dient te zijn tot bepaalde, voor het functioneren van het accountantsberoep als fundamenteel beschouwde, overtredingen. De Raad weegt bij zijn oordeelsvorming de overtreding van normen aangaande de kwaliteit van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing dan ook zwaar mee. Indien bij een hertoetsing geen als fundamenteel beschouwde overtredingen zijn geconstateerd, doch het toetsingsteam op basis van overige geconstateerde tekortkomingen het voorstel "voldoet niet" heeft gegeven en de accountantspraktijk niet eerder in de gelegenheid is gesteld om een verbeterplan bij de Raad in te dienen (omdat de verordening dat destijds niet voorschreef), stelt de Raad doorgaans, onder andere in het kader van de rechtsgelijkheid, accountantspraktijken alsnog in de gelegenheid een door de Raad goed te keuren verbeterplan in te dienen dat is gebaseerd op de bij het eindoordeel gegeven aanwijzingen en aanbevelingen. De door de accountantspraktijk door te voeren maatregelen worden door middel van een tussentijdse toetsing getoetst.

In het verslagjaar heeft de Raad, alvorens een klacht bij de tuchtrechter in te dienen, een accountantspraktijk krachtens artikel 11 lid 5 (juncto artikel 3) van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing, moeten sommeren een verbeterplan in te dienen. Deze procedure loopt nog.

Uitspraken College van Beroep voor het bedrijfsleven

In het verslagjaar hebben drie accountantspraktijken een beroepsschrift bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven ingediend. De betreffende praktijken hebben beroep aangetekend tegen besluiten van het NOVAA-bestuur aangaande de kosten van uitgevoerde (her)toetsingen. Het is de verwachting dat het College medio 2008 in deze zaken uitspraak zal doen.

Hoofdstuk 3. Overige werkzaamheden van de Raad

§ 3.1 Inleiding

Goed overleg met alle op het speelveld van kwaliteitsbeheersing van accountants actieve spelers (waaronder AFM, CTK, SRA) acht de Raad van groot belang. Ook in het verslagjaar heeft de Raad zich ervoor ingespannen om met de desbetreffende organisaties van gedachten te wisselen over het toezicht op de kwaliteitsbeheersing bij accountantspraktijken. Deze communicatie verliep daarbij voor een deel "generiek" (gericht op een of meerdere doelgroepen als geheel) en voor een deel "specifiek" (gericht op een specifieke organisatie).

§ 3.2 Overleg met het bestuur van de NOvAA

In het verslagjaar heeft de Raad viermaal met het bestuur van de NOvAA overlegd. Deze overleggen hebben ofwel plaatsgevonden tussen de Raad en (een delegatie van) het Bestuur, ofwel tussen de voorzitter en vice-voorzitter van de Raad en de voorzitter van het Bestuur en de algemeen directeur van het Bureau van de NOvAA. Mede als gevolg van het gewijzigde bestuursmodel is afgesproken dat de Raad tenminste eenmaal per jaar met het voltallige bestuur van de NOvAA zal vergaderen en enkele malen per jaar (zo vaak als nodig geacht) in een klein overleg met de directeur en de voorzitter van het NOvAA-bestuur.

In het overleg dat met het NOvAA-bestuur is gevoerd is onder andere van gedachten gewisseld over de gevolgen van de uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (september 2006), de ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving waaronder opname van een wettelijke grondslag voor facturatie van toetsingskosten in de Wet AA en de voortgang van behandeling van de vierde nota van wijziging Wtra in de Tweede Kamer. Verder de (voortgang van de) evaluatie van het door de Raad uitgeoefende toezicht, de uitvoering en uitkomsten van de bestuursbeslissing om de voor toetsing geselecteerde accountantspraktijken voorafgaand aan de toetsing een opdrachtbevestiging te laten ondertekenen, de (vormen van) samenwerking met de AFM, de uitkomsten aangaande regelgeving c.q. veronderstelde regeldruk van diverse commissies en het collegiale c.q. coachende karakter van de toetsingen.

§ 3.3 Overleg met de bezwaaradviescommissie van de NOvAA

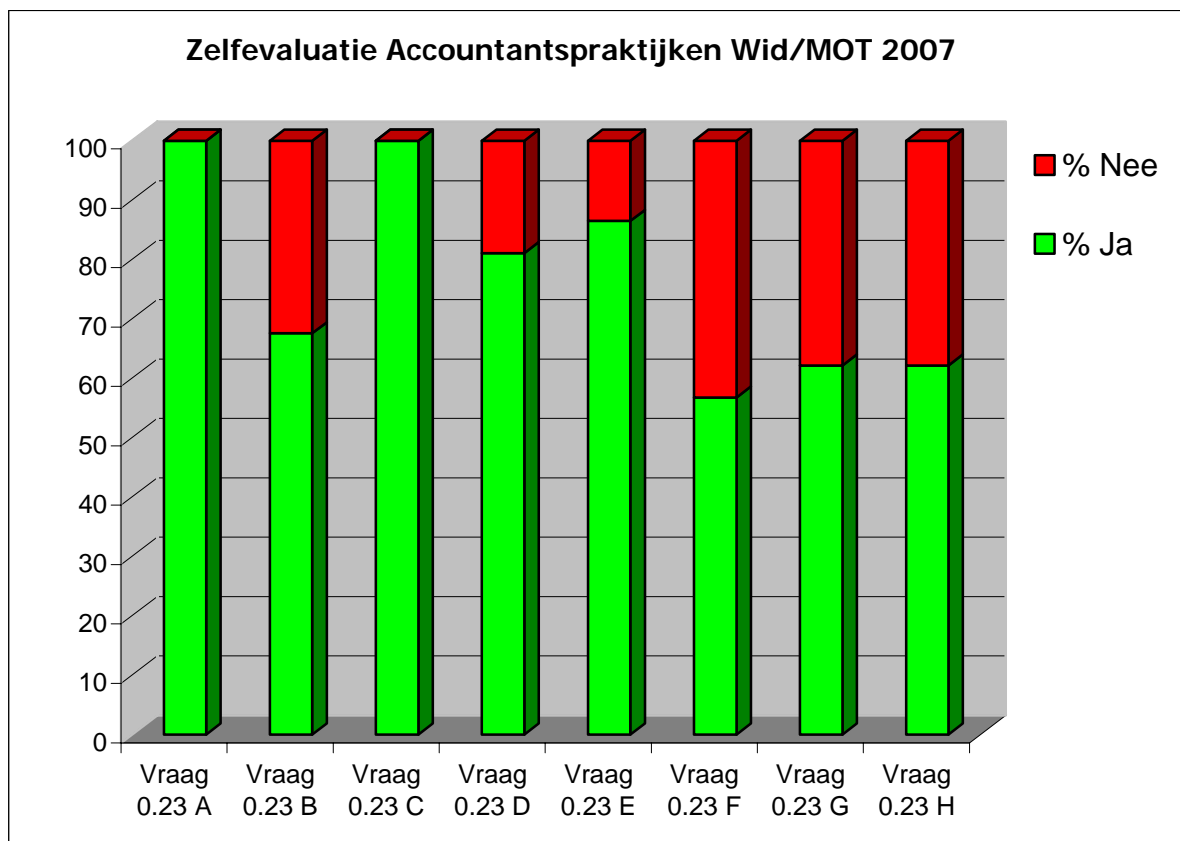
De Raad heeft eind 2007 tijdens een bijeenkomst in Den Haag kennisgemaakt met de voorzitter van de bezwaaradviescommissie, de heer mr. J.J.H. Suyver en de ambtelijk secretaris van deze commissie, de heer mr. A. Sukkel (stafjurist NOvAA). De Raad is door de voorzitter gevraagd om een toelichting te geven op zijn werkwijze en de daarbij gevolgde procedures. Afgesproken is dat de commissie en de Raad elkaar wederzijds informeren indien er zich belangrijke zaken voordoen. Eenmaal per jaar zal een vast overleg plaatsvinden. Met betrekking tot onder andere de instelling van deze commissie en het reglement van orde wordt verwezen naar paragraaf 1.7 van dit verslag.

§ 3.4 Overleg en samenwerking met externe instanties

Bureau Financieel Toezicht

Het Bureau Financieel Toezicht (verder: het BFT) is de toezichthouder voor de naleving van de uit de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid) en de Wet Melding ongebruikelijke transacties (Mot) voortvloeiende verplichtingen voor advocaten, notarissen, belastingadviseurs, openbare accountants, bedrijfseconomische adviseurs en onafhankelijke juridische adviseurs. De Wid en de Wet Mot vormen beide onderdeel van de zogenoemde anti-witwaswetgeving. De Wid beoogt vastlegging van de identiteit van degene aan wie een (potentiële) dienst wordt geleverd. De Wet Mot beoogt voor eenieder die beroeps- of bedrijfsmatig een aangewezen dienst verleent objectieve en subjectieve criteria te geven die zouden moeten leiden tot een melding bij het Meldpunt ongebruikelijke transacties te Zoetermeer. Bij dit meldpunt wordt voor de ontvangen meldingen nagegaan of nadere acties noodzakelijk zijn.

Naar aanleiding van eerder overleg met het Bft in 2005 had de Raad reeds besloten om, in het kader van het toetsen van de naleving van relevante wet- en regelgeving, in zijn toetsingsprogramma's ook aan de naleving van de hiervoor genoemde twee wetten aandacht te besteden. Aan de Oriënterende vragenlijsten zijn destijds derhalve vragen ingevoegd welke in de hiernavolgende grafiek staan vermeld. De Raad heeft ook in het verslagjaar niet specifiek onderzoek verricht naar de naleving van de Wid en de Wet Mot, omdat hij dit niet tot een van zijn taken rekent. In grafiek 6 wordt de uitkomst van de door de Raad gestelde vragen 2007 weergegeven.

Grafiek 6. Uitkomsten selfassessment getoetste Accountantspraktijken 2007.

Oriënterende Vragenlijst:

- Vraag 0.23 A:** Zijn er binnen de accountantspraktijk procedures voor de naleving van de Wet Mot/Wid?
- Vraag 0.23 B:** Zijn inmiddels alle cliënten conform de regelgeving van de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid) geïdentificeerd?
- Vraag 0.23 C:** Wordt bij een vermoeden dat de cliënt voor een ander handelt, steeds zowel de identiteit vastgesteld van de cliënt als van degene voor wie hij handelt?
- Vraag 0.23 D:** Worden de medewerkers van de accountantspraktijk getraind op, dan wel voorgelicht over de verschillende verschijningsvormen van ongebruikelijke transacties?
- Vraag 0.23 E:** Is er een intern toezicht op de naleving van de procedures welke betrekking hebben op de Wet identificatie bij dienstverlening (Wid) en de Wet Melding ongebruikelijke transacties (Mot)?
- Vraag 0.23 F:** Komt er uit het interne toezicht informatie beschikbaar waarin de mate van naleving van de Wet Mot/Wid blijkt?
- Vraag 0.23 G:** Indien het antwoord bij de voorgaande vraag (0.23 f) bevestigend is, worden er dan ook vervolgstappen genomen indien blijkt dat de procedures niet of niet in voldoende mate zijn nageleefd?
- Vraag 0.23 H:** Indien het BFT naar aanleiding van een onderzoek bij uw accountantspraktijk zijn bevindingen op schrift heeft gesteld, wilt u de toetsers dan ter plekke inzage in deze bevindingen verschaffen?

CTK en SRA

Samen met het CTK en de SRA heeft een delegatie van de Raad deelgenomen aan de Werkgroep Herziening Toetsingsinstrumentarium 2007. Uitgangspunt voor de vorming van deze werkgroep was het gezamenlijk streven om te komen tot een functioneel gelijkwaardig toetsingsinstrumentarium. Tot uitgangspunt is gekozen om het instrumentarium, waar mogelijk, te differentiëren naar de omvang en complexiteit van de uitgevoerde opdrachten en de specifieke situatie. Binnen de werkgroep is ruime aandacht besteed aan de normering van het instrumentarium binnen de praktijken "andere assurance" en "aan assurance verwante opdrachten".

AFM

Op uitnodiging van de AFM heeft medio 2007 een gesprek plaatsgevonden tussen een delegatie namens de AFM en de NOvAA, waarbij ook de voorzitter van de Raad aanwezig is geweest. Doel van dit gesprek was na te gaan op welke wijze de NOvAA en de AFM op het gebied van de toetsingen zouden kunnen samenwerken.

In het najaar van 2007 heeft de Raad met voldoening kennisgenomen van de afspraken tussen de NOvAA en de AFM inzake de uit te voeren toetsingen door de Raad en de AFM. Afgesproken is onder meer dat de Raad bij zijn toetsingen de wettelijke controleactiviteiten duidelijk onderscheidt van de niet wettelijke controleactiviteiten en deze buiten beschouwing laat. De wettelijke controleactiviteiten zullen niet meer door de Raad worden getoetst. De Raad zal derhalve geen algemene eindoordelen geven die zich (tevens) uitstrekken over het stelsel van kwaliteitsbeheersing van de wettelijke controleactiviteiten, doch zal zich beperken tot de beoordeling van het kwaliteitsbeheersingssysteem voor zover van toepassing op de niet wettelijke controleactiviteiten. Afgesproken is dat de verordeningen van de NOvAA hiertoe zo spoedig mogelijk zullen worden aangepast.

Voorts is overeengekomen dat de Raad zijn toetsingen uitsluitend zal blijven verrichten op basis van eigen bevoegdheden en ten behoeve van eigen doelstellingen, welke zijn gebaseerd op de Wet AA en verordeningen van de NOvAA, en niet uit hoofde van de Wta. Van het overdragen van bevoegdheden van de AFM aan de NOvAA of de Raad, dan wel van het door de NOvAA of de Raad uitoefenen van bevoegdheden namens de AFM, zal daarom geen sprake zijn.

Wat betreft de toezichtfrequentie in het doorlopend toezicht heeft de AFM aangegeven dat zij bij "NOvAA-praktijken" die een Wta-vergunning van de AFM hebben verkregen en minder dan zes wettelijke controles per jaar verrichten, zich, naar het zich laat aanzien, in beginsel tot het voorgeschreven wettelijke minimum zal beperken. Bij de praktijken met zes of meer wettelijke controles per jaar, zal de toezichtfrequentie naar verwachting hoger liggen.

Zover rechtens is toegestaan zullen, met ingang van het doorlopend toezicht per 1 oktober 2008, de signalen die relevant kunnen zijn voor de doelstellingen van de NOvAA, respectievelijk de AFM, worden uitgewisseld tussen beide partijen. Deze signalen kunnen naar aanleiding van toetsingen of anderszins zijn verkregen. Er zal periodiek overleg worden gevoerd tussen beide partijen teneinde de uitvoering van de gemaakte afspraken en de gang van zaken rondom de informatie-uitwisseling te evalueren. Nadere concretisering van de frequentie van genoemd overleg moet nog plaatsvinden.

Tenslotte heeft de AFM bevestigd gaarne bereid te zijn tegemoet te komen aan het verzoek van de Raad om toetsers, op basis van vrijwillige medewerking van de betrokken accountantspraktijk, mee te laten lopen met de AFM-toetsingen. Doel hiervan is het vergroten van inzicht in de wijze waarop de AFM haar toetsingen ten behoeve van de vergunningaanvraag (of het doorlopend toezicht) verricht. Over de nadere afstemming en praktische invulling zullen de Raad en de AFM nog nader overleg hebben.

Hoofdstuk 4. Samenvatting en conclusies

De Raad van Toezicht is eind 2002 ingesteld door de Algemene Ledenvergadering van de NOvAA, de bij wet geregelde publiekrechtelijke beroepsorganisatie van AA-Accountants. De taak van de Raad is het uitvoeren van periodieke preventieve toetsingen onafhankelijk van de getoetsten en, indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet-naleving van de voor accountants geldende beroepsnormen, het instellen van onderzoeken.

In de Algemene Ledenvergadering van juni 2007 zijn de aangepaste verordeningen, waaronder die verordeningen die voor de Raad van belang zijn, door een meerderheid van de aanwezige AA's aangenomen en in september 2007 in werking getreden. Hiermee is het standpunt van een overgrote meerderheid van de NOvAA-leden ten aanzien van (het toezicht op) kwaliteit binnen de beroepsgroep nogmaals bevestigd, ondanks de oproep van enkele leden om het stelsel van kwaliteitsbeheersing te verlaten.

Het toetsingsjaar 2007 is voor de Raad geen toetsingsjaar als voorgaande jaren geweest. De toetsingscyclus van zes jaar die in 2002 door de Raad is gestart, is helaas onderbroken. Zonder opdrachtbevestiging zijn er geen (her)toetsingen uitgevoerd. Het is er de Raad veel aan gelegen, met name vanwege het grote belang van de borging van de kwaliteit van de werkzaamheden van AA's, om de in 2002 ingezette lijn van periodieke preventieve toetsingen voort te zetten. Hopelijk is spoedig de wettelijke grondslag voor de facturering van de (her)toetsingskosten geregeld.

Als gevolg van de geschetste gang van zaken, is het aantal (her)toetsingen in 2007 aanzienlijk lager uitgevallen dan redelijkerwijs mocht worden verwacht. Een teleurstellend klein aantal van de door de Raad in het verslagjaar aangeschreven accountantspraktijken heeft positief op het verzoek om medewerking gereageerd en heeft een opdrachtbevestiging ondertekend. Het aantal door de Raad verleende (tijdelijke) vrijstellingen is in 2007 circa 10% lager uitgevallen dan in 2006. Uiteindelijk zijn slechts 35 (her)toetsingen door de Raad uitgevoerd.

De uitkomsten van de in 2007 door de Raad, het CTK en de SRA uitgevoerde toetsingen liggen in het verlengde van de in 2006 behaalde resultaten. Er is sprake van een lichte stijging in kwaliteit. Ruim twee derde van de getoetste accountantspraktijken voldoet aan de eisen die aan het stelsel van kwaliteitsbeheersing worden gesteld. Ongeveer een derde voldoet hier niet aan. Op moment van schrijven van dit verslag heeft geen van de accountantspraktijken waar een hertoetsing is uitgevoerd een eindoordeel "voldoet niet" verkregen. Dit is voornamelijk een verbetering ten opzichte van het voorliggende toetsingsjaar. Op basis van deze gegevens kan worden geconcludeerd dat bij het overgrote deel van de getoetsten het onderwerp kwaliteit hoog in het vaandel staat en dat accountantspraktijken hebben geïnvesteerd in het stelsel van kwaliteitsbeheersing.

In die gevallen waarin de Raad tot de conclusie moest komen dat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldeed aan de daaraan gestelde eisen, werd dit in veel gevallen ingegeven door een ontoereikende documentatie en het hierdoor ontbreken van inzicht in de uitgevoerde werkzaamheden. Er kon dan geen zekerheid worden verkregen omtrent de vraag of bepaalde noodzakelijk geachte werkzaamheden daadwerkelijk waren uitgevoerd. Het ontbreken van deze documentatie bemoeilijkt, in geval van ontstentenis of belet van de verantwoordelijke accountant, ook de overdracht van het dossier aan een waarnemer. De desbetreffende praktijken hebben een verbeterplan ingediend en moeten binnen een termijn van (doorgaans) een jaar het interne kwaliteitssysteem hebben aangepast aan de vigerende wet- en regelgeving c.q. de beroepsnormen. Binnen een afzienbare tijd, doch uiterlijk na afloop van twee jaar, zal een hertoetsing door de Raad worden uitgevoerd.

Het is in het verslagjaar een enkele maal voorgekomen dat de Raad schendingen constateerde van de tot het fundament van het accountantsberoep gerekende normen (bijvoorbeeld de beginselen ten aanzien van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en kwaliteitsbeoordeling, de objectiviteit c.q. onafhankelijkheid, deskundigheid en geheimhouding). Situaties waarin werd samengewerkt in een omgeving waarin de organisatie niet voldeed aan de eisen die daaraan door de beroepsgroep worden gesteld (aangaande de zeggenschapsverhouding, het hebben van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering en een waarnemingsovereenkomst), werden daarbij door de Raad aangetroffen. Deze situaties werden, op aandringen van de Raad, relatief snel aangepast aan de daartoe gestelde regels. In het verslagjaar bleek een aantal accountants niet volledig aan de verplichting tot permanente educatie te hebben voldaan. Voor zover het stelsel van interne kwaliteitsbeheersing van de desbetreffende accountantspraktijk als onvoldoende werd beoordeeld, zal bij de aangekondigde hertoetsing worden nagegaan of de achterstand in educatie in voldoende mate is ingelopen.

Het afgelopen jaar heeft zich in het accountantsberoep een aantal belangrijke veranderingen voltrokken. Hoewel inhoudelijk veel bij het oude is gebleven, heeft met name de omvang van de veranderingen bij veel leden de indruk achtergelaten dat het accountantsberoep steeds meer gereguleerd wordt en dat deze regulering met name in de MKB-praktijk haar doel voorbij schiet. Ook het NOvAA-bestuur en de Raad van Toezicht zijn zich van deze ontwikkeling bewust. Het NOvAA-bestuur heeft daarom in de zomer van 2006 besloten om aan de Commissie Regelgeving opdracht te geven voorstellen te doen om de regelgeving te verminderen zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van het werk van accountants. In juni van het jaar 2007 is het rapport aan de voorzitters van de NOvAA en het NIVRA aangeboden. Het NIVRA, dat weliswaar ook deelnam in de commissie van de NOvAA, heeft ook een eigen commissie naar de regelgeving laten kijken. De betreffende commissie rapporteerde eveneens in juni van het verslagjaar. Vanaf dat moment hebben de NOvAA en het NIVRA landelijk discussiebijeenkomsten gehouden om de reacties van de leden te vernemen. Ook kon via internet en via ingezonden brieven worden gereageerd. Een redactiecommissie heeft alle opmerkingen van de leden verwerkt tot een advies dat aan de besturen van de NOvAA en het NIVRA is aangeboden. De besturen hebben besloten om het rapport van de redactiecommissie begin november 2007 aan de leden ter beschikking te stellen. De leden zijn in de gelegenheid gesteld om op het rapport van de redactiecommissie te reageren. Deze reacties zullen aan het eind van het eerste kwartaal 2008 worden verzameld en gewogen. Indien dit leidt tot aanpassing van de kwaliteitstoetsingen qua systematiek en/of inhoud zal de Raad dit onverwijld doorvoeren.

De Raad heeft voorts met voldoening kennisgenomen van de afspraken tussen de NOvAA en de AFM over de wijze van samenwerking bij het toezicht op accountantsorganisaties. In goed overleg zijn werkafspraken gemaakt over de toetsingen door de Raad en het doorlopend toezicht door de AFM bij vergunninghoudende accountantsorganisaties die bij de NOvAA zijn aangesloten. Onder meer is afgesproken dat relevante signalen zullen worden uitgewisseld en dat de toetsingen door de Raad zich niet zullen richten op de wettelijke controleactiviteiten. Dit betekent dat de Raad de overige werkzaamheden bij kantoren in hun volle omvang zal blijven toetsen, inclusief het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat op deze werkzaamheden van toepassing is. De Raad zal zijn toetsingen niet verrichten in het kader van het toezicht uit hoofde van de Wta, maar uitsluitend op basis van eigen bevoegdheden en ten behoeve van eigen doelstellingen. Hierdoor wordt voorkomen dat de wettelijke controleactiviteiten van kantoren dubbel worden getoetst. De Raad is van mening dat met deze afspraken een goede praktische oplossing is gevonden voor de betrokken kantoren.

Bijlage I: Lijst van gebruikte afkortingen en definities

GEBRUIKTE AFKORTINGEN:

AA:	Accountant-Administratieconsulent
AFM:	Autoriteit Financiële Markten
ALV:	Algemene Ledenvergadering
Awb:	Algemene wet bestuursrecht
BFT:	Bureau Financieel Toezicht
BLV:	Buitengewone Ledenvergadering
Bta:	Besluit toezicht accountantsorganisaties
CBB:	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CTK:	College Toetsing Kwaliteit (NIVRA)
NIVRA:	(Koninklijk) Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA	Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten
RvT:	Raad van Toezicht Beroepsuitoefening Accountants-Administratieconsulenten
SRA:	Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten
VPPT:	Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing
VRvT:	Verordening op de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's
WAA:	Wet op de Accountants-Administratieconsulenten
Wta:	Wet toezicht accountantsorganisaties
Wtra:	Wet tuchtrechtspraak accountants

GEBRUIKTE DEFINITIES:

Accountantskantoor:	de organisatorische eenheid waarbinnen een of meer AA's voor een cliënt bedrijfsmatig professionele diensten, bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, verrichten, die niet beschikt over de in afdeling 2.1 van de Wta bedoelde vergunning; of de accountantsorganisatie ter zake van uitgevoerde professionele diensten bestaande uit assurance en aan assurance verwante opdrachten, die niet onder de werkingssfeer van de Wta vallen.
Accountantsorganisatie:	de onderneming of instelling die bedrijfsmatig wettelijke controles verricht, dan wel een organisatie waarin zodanige ondernemingen of instellingen met elkaar zijn verbonden, als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, van de Wta, waaraan een vergunning als bedoeld in artikel 5 van die wet, is verleend, uitsluitend ter zake van de werkingssfeer van de Wta.
Accountantspraktijk:	het accountantskantoor en de accountantsorganisatie.

Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's

Postbus 84212

2508 AE Den Haag

Telefoon: 070 - 33 83 641

Fax: 070 - 33 83 647

Internet: www.rvtbaa.nl

E-mail: info@rvtbaa.nl